

PANORAMA # 10

የት-በብት አድማንስ

ጥር 16 2009

ኋው እየለየ ተማሪነት እየታየ

በወቅቱ የህንጻ-ችን የፖልቱ መልካክ-ምድር የተከሰተውን፣ የጋይለውን አስላለፍ በሚገባ ለማከታተል ነው፡ በሂደት ግልል እያሆነ የመጣውን ተጨማሪ ሁኔታ መታዘበ እያስተኞገውም፡፡ “ ወያናን ተቀርቡን ቅመን ነበርን ” የሚሉ ክፍለው በተለያየ ምክንያቶች የየራሳቸውን ግምጫዊ በማካሂድ የእቅም ለውጥና መሽያጭ በማድረግ ማረጋገጫ ስለመስፈርቶች የሚችሉ ወገኖች የሚል ለይመንን እናገኘለን በማለት፡ አዲስ የፖልቱ ለምድር ለማጥለቷ እያቀኑና ዓቃው፡፡ መለሰ ነናዋ፡ በአዲባይ በጣም ማርቃቄ ነች በለው የዋረዳትን የእትየቆያዎን ሰንድቅ ዓለማ፡ ለፖልቱ ከማዋነት እንዲጠቀሙ ሲል በስብሰብ ማረጋገጫ ለማስልበት ምክንያት፡፡ በአንድ ቅን ጉምበር ለእትየቆያዎን ተቀም እንዲቀመ እድርጋው ይመድጋማል፡፡ ክልህም አስፈላጊ ከንፃ ግንዘበ በመከናትም፡ የህንጻ-ችን የፖልቱ ሂደት ማረጋገጫ መልካም ድጋፍና እውንታዊ አቅማው እንደማከታተል ተደርሱ እየተቀጠረ ነው፡፡ ወያናን ወያና አትብሎት፡፡ መለሰ ነናዋንም፡ “ ክበር በቅላይ ማረጋገጫ ” በጃቻው የሚበል ማገለት-ማገለት እያስመ ይገኘለ፡፡ ይህ ሁሉ የእቅም ሽጻነግና የእስላለፍ ሌጅና አለዋዎት፡ ዓለማው እንድ በቻ ነው፡፡ “ ለቦታ የፈለጋትን አዋሮ ችግሮ ነች ” ለማለት የሚደረግ ከአንድ ነው ሰልፍ ወደ ለለው ነው ለመገልበት እንዲያመች የመሰናድ ቅድመ -ዘግጀት ሽር-ትድ ነው፡፡ “ አቅማው ለመለውጥ፡ በአንድ ተሸ ወብ !” ተብሎው በወያና የዓጋዘዎን መር አለዋ / አስላጋጭ የታዘዘሩ ይመስል፡ ሰልፍ ለማስመር በመሻቀፊያም ማረጋገጫ ይገኘለ፡፡

ይህ ሽር ነድ፡ ከሁለት ዓመታች በኋላ ለማደረጋው የወያና ምርመ ተሳትሬ እንዲረዳ የቆዳማያ የሰልፍ ለምጥና የሚደረግ ጥርጋ መንገድ ለመከራከት/ ለማስከራከት እንዲማሆን ለማንም የፖልቱ ችግሮ የተከሰረ እያሆነም፡፡ ለዚህ ወጪ ማሮ ለምታውዎ የመሰንት ቅልት እንዲረዳቸውም፡፡ ሆነዎች ለማስከራከት እያከበበ የችንና የዓለም አቀፍ ሁኔታውች በመለም በቻ ከመታገል በቀር፡ ለለው የተማል ምርመዎች ለመፈለግ እያመችንም፡፡ ገዢ የችን እንዲሆ በከንፃ እያለፈ ነው፡ የሚሉና የመስሰለት ተተዋ አስፈላጊ ተርከ-ምርከዎች ዓቃው፡፡

በማኑናውም የፖልቱ ችግሮ ሂደት እንዲሆም በማኑናው ገዢ አጋጣማ፡-

የእቂዣ ለውጥ ማድረግና ሰልፍንም መለዋወጥም ይሁን፡ ዕምነትንም መቀር፡ የልተለመደ ባጠልሆነ፡ እንደ አዲስ ክስተት ተቆጥር ማንኛም የሚያስገኘው መሆን እንደለለበት እንደፊልን፡፡ የተማለን ነሱ እየለቀቀ ለመሂድናው የሚረዳ ማጠየቅና ለማግኘት ስላል፡ በዓለማናው ለመሻጥት ወያኑን እምርሏው የሚታገለትን ክፍለው እንደ ገዢ-በረከት ለመጠቀም መዋከር ግን መቋቋል ካልሆነ በስተቀር የሚያመጣው ፊይና እይኖርም፡፡ ቁርጓል የእትወቃድ አዘጋጅ፡ በመራራ ተግሉ ወያኑን በማንበርከቱ ያውከራል-የዋ ሥርዓትን ይገኙል እንደ፡ ለዘረፈው አገባብ እይጋብረከከም፡፡ ይህ አባባል፡ ለተደጋጋሚ ፍቃቃና ለማራል ጥንቃቄ የሚገኘው ነበረት ስይሆን፡ በታረክ የተመሰከረ የቆረጥ ታሪክና የነበረ የአይደበባው የቁል ክፍን ይሞዥ ነው፡፡ ወጪቱም ወደፊት ይታየል፡፡

ምንም ምን በሆነ በአሁኔት ወቅት፡ የተቁቀማኩ ክረውን ሁኔታና እቂዣ በሚመለከት፡ ለእትወቃድ አዘጋጅ ግለዕስ የሆነስት ሁቁ አለ፡፡ ይከውም እስከሁኔ ይረስ ግብረት ለመኖጠር የተማከሩት መ-ከራወች ሁሉ የተጠበቀውን የሀል ወጪት ያሳሰንና መሆናቸውን ነው፡፡ በመሆኑም፡ የእትወቃድ አዘጋጅ፡ ለምንስለ ወጪት አሳሰንናም በለው በመጠየቅ ምክንያቶችን ለመፈለግ በዘው እንደማያስፈጸም ክተረዳ ቅድመ፡፡ ይህንን በሚመለከትም ክተቁቀማው ክሬ በዘው እንደማይጠበቅ ስይገኘው የሚቀር እይመስልም፡፡ በጣም ለገዛው የሚቻለው ግን በተለያየ ምክንያቶች፡ ይርቃቃት እያደከሙ፡ ነበሩን ይርቃቃቶችንም እያደረሰ፡ የተፈጻሚትንም፡ የተለያየ ጉባኤቶችንና ለበበዎችን እየለቀቀ፡ ለረዘዴያዊም በሆነ፡ የተማለን ሂደት እያቀዱ፡ መሳ ቁጥር ወደጠኩበት አቅጣጫ ሲጋለተቱ መታዘበን ነው፡፡ በእና ዕምነት፡ ይህ ተስፋ የመፈጸመና ቁጥ እምባሩ የጠይቻለበት ይርጉትና ባንጋዬ እንዳለ ሆኖ፡ እሁንም የሆነዎችንና ሁሉንበና ሰር የስራ ቅጂው ለመፈታት የሆለንም ተረትና ተግል የሚፈልግ መሆኑን ተግል የሚያስፈልግ መሆኑን ነው፡፡

የህንና ሁቁ ስይረዳ፡ እንደያው በደረሰናው፡ እንደ ወይም ተቁጥ ክፍለው በቻ ተጠረሱትው የሆነዎችን ኮርሱ-በዘው ቅጂው እናስወጻድለን በለው የእቂዣና የገዢ መሽጭዎች መፍጨመርና፡ ከምቻት ባሻነር የሚያስመዘግበው የረበ ወጪት እይኖርም፡፡ የምልቀት ተደርጋዋም ተደርጋዋም ሲንገር የሚያስለው መስሎ ለታደረ ይቻል እንደሆኑ ባኅው-ቁጥም፡ የሆነዎችንም ተረትና ተብበር የሚያስፈልግ መሆኑን እተብቀን እናምንበታለን፡፡ ይህ ዕምነቶችን የተመረጋገጥ በምቻትና በቀበሌ-ተስፋ ስራ ስይሆን፡ በዚጊጥ ለሆነዎችን ከተቀባዩ ሰራ የሚያስተኞ በከራይ እውደ-መድረሻ እስፈላጊና ወሳኑ ነው፡፡ ይህ ስይሆን ቁርቶ፡ የውያኑን ግዢ ቀጥ፡ እስተኩፋስ ለመስጠትና እሁን ያለው ሁኔታ እንዲቀጥል የሚደረገው በልጠ በልጥነት በእትወቃድ አዘጋጅ በንድ ተቀብይነትን ከለማግኘቱም በለይ፡ ሂይው ያለፈበት ጥን ቁር እስተካበበ ነው፡፡ እግዢይነትና የተለው ማለፍ የፖስታ መዋጭታት

በሸፍ አንድናዎች ምስተ የመት ለገባዎች እኔቶኑያ ፌቅር አይነሱም::

ታርከ በተለያየ ገዢና ሁኔታ እራስትን የመደጋገጫው ባንጂ ላኖረው በቻልም፡
በደርግ አመጣጥ ወቅት የሆነው ክስተት መልካት እየለዋዎት እንዳገኘ ነው
በአዲስ አጋጣሚ በቁ ማለቱ ደግሞ፡ የእትቶችያን ከዘዴ እያሳይረመውና
እያሰዳኑቸው በመሬድ ገዢ ይገኙል፡፡ ከዚህ ምሳሌ ዓመታት በፊት፡ ለደርግ
ሂሳዊ ድጋፍ እያሰጠን በብሩቱን መምራት እንችላለን በለው የመጠ በድጋፍ፡፡
የእትቶችያን ከዘዴ በከራራይ ዓብሩታዊ ትግል ለፋሽነቶች እንዲሁ
በመሰጠት የሆነውን ሁሉ መለሰ በለው ሲመለከት፡ ለእትቶችያን ከዘዴ የቀርብ
ገዢ መራሱ ተዘጋጀ ነው፡፡ ከዚህ መራሱ ተርከ ያልተማኑ ክፍለው ነውም እንደ
ትላንቱ፡ በወያዝ ሰር እየተገዢ በመታገል ሆኖን ማሻሻ ይቻላል በሚል አሳኔና
አቀምም ስሩን፡ እየተሰባሰበ ይገኙል፡፡ የተገኘትናወቂ በድጋፍ ሂሳዊ ድጋፍ
እንሰተ በለው በፋሽቱ ደርግ ምን እንደደረሰባቸው ሁሉም የሚያውቃው
በመሆኑ ወደዘርዝር መማባቱ እስራለን ባይሆንም፡ የሚፈጸም ደግሞ ከነመለስ
ዚ ለመተባበር በሚያደርጉት መሰናዶ የሚሰጠት ማጠየቁያ የእትቶችያን
አዘዴ ትግል ለማከላሽት ይተረሳል፡፡ ለእኔ መንኛ ይጠቀሙናል የሚለትን
ማኑናውንም ተረት በማድረግ ገዢ መሆናቸውን እየታዘበ የሚገኘው
ገብረተሰብም እንደማይደቻለል ግን የተረዳው እይመሰልም፡፡ ከወያዝ ይር
ለመጠገት በሚያደርጉት መንቀቃት፡ “ድግናው ለራቅታቸን” የሚል
የታማኑናት መግለጫ በማስማት የመካንበሽ ምծራፍ ክፍተዋል፡፡ ወያዝን
እንደና በለው ተርከን ለመበረዘ የጠና ግለሰቦች፡ ቅደም ሲል
“ይረም 84” የሚል ለምድ በመልበስ በጥኩናም፡ ወያዝ ለተቋት ገዢ
ከተጠቀሙናቸው በጃላ እንቀይ እንደተኞቸው፡ ለለው በቀር ለእዲስ
አበባ ነዋሪ የቀርብ ተዘጋጀ ነው፡፡ ትምራት ገዢ ሲሰለ ነው የተ ነው?
በማኑናውም ግብረተሰብ ወሰተ በየእንዲያና እስራ ሁሉት አዋጅያት እንደ
ይህም እንደማይደውሩ የእትቶችያን ከዘዴ አበበር ሲለማያውቁ፡ ታርጉሙን
በዕምነታቸው ይገኘው ከሚታገለት ይር አዋጅ ለኖጥከራይና ለህን
እንዲነት የሚያደርጉውን ትግል እንደማያውቁው እንዳቸም በሽያጭ ለኋር
እኔቸልም፡፡

የእ.ተ.የ.ኋ.የ አዘጋጅ ቅናድ ተያቄው፡ የሳማውና ሲ-ስር ተ ክወያኑ ገልፏት በታላ
የህንኔ ዕድል ሚኒ ይህናል? ተተክሬ ማን ነው? ካሳቁ ስለምና መረጃዎት
ለይመጣ የሚችሉውን ዝግሞከራ-ቢያዊ ሥርዓት እንደሆነ ዕውን ለማን ይችላል?
ወያኑ ካርቶት የሚሂድውን የዘረዘሩት በሽታ እንዳምን አድርገን መፈመስ
እንችላለሁ? ነገ ሁገራ-ቻንን ያጥለቀለቻትን በሽታ፡ ደንብት፡ ለህበ፡ የእ.ከፍሮ
ቻ-ቻ፡ ሥራራትነት፡፡ ለደት፡ እስራት፡ በአራ-ዋ ውጤትና ተቻት፡ በጥን
ቻይልኝ ተበብ ማስወገድ እንችላለሁ? የሚሰው ነው፡፡

በእናቶ ዕምነት ተኩረዋል፡ እንደሁንና የመሳሰለትን የአቶዎች አካሄዎ ጥያቄዎች
በአገባቡ መመለስ የሚችሉው፡ የህንጻቱን ሲታች በጥሩ የሚያሳተኝ
ዶሞክራሲያዊ ሂርጓት ሲመዘረተ በቻ ነው እንዲለን፡፡ ይህን ዕውን ለማድረግ
ደንም፡፡

በቀድማዊ አንድ የሽግግር ወቂት እንዳኝር ግድ ይለል:: በሽግግሩ ወቂት እከላ
ከእከላ ስይሱ ማኅናውም የፖስታኩ፡ የሚገበረሰብና የዘመኑ ተወካቶች
የሚሳተኞበት በአራዊ የወሳኔና ዕርቅ ጉባኤ መጠራት እንጋበብና አስፈላጊ
መሆኑን ሁሉም ለያምንበት ይገባል:: በተጨማሪም፡ በዚህ የኢትዮጵያ አገብ
ተቀክሙ ቅጂነቱና አይገኘው፡ ከዚያ በረኩ አምባገና ለመዓት መሳቀቅ በቃ
ሳይሁድ፡ ይግመኝ እንደን ወያኝ ዓይነት በድን፡ እራስት አዋጅ ህገርን
የሚያዋርድ ሌላ አምባገና እንዲያተካበትም ፍቃምር ነው፡፡ ከዚያ መረጃች
የበለጠ የኢትዮጵያ አገብ ቅጽናቸው በላይ አልነበረም ለማለት በቃልም፡
የበት አታቸው ተብሎ እየተዋረድ መኖር ይግሞ፡/ለማቻቻው ተመልዕ
የሚተገለፍ ቅርቡ ለሆን ከተ አይገባውም፡፡ በመሆኑም፡ ይህ በረኩ ለመዓት
በአስተኛው በዚምከራስ የወሳኔት መተካት ይዋል ይደር የሚባል ተልዕክ
አይደለም፡፡ እያንዳንዶ ተመልዕ የየራስት አከራ ተግባር እያደረግም፡
ለተተከዣ ተመልዕ እያስረከበ ማለፍ አለበት፡፡ ይህን ለማድረግ ይግሞ፡
የቀለም ዕናትን፡ የቃል ከዳን አከበይትን፡/ ለአምባገና ለመዓት አይበገኙትን፡
የህገርን በፌዴራል ጥቅምን ለእሳው መፈጸም ቅርቡ አለመለወጥን፡
በኢትዮጵያ አገብ አቶናልንት ማመንን ይጠየቂል፡፡ ታሪክ እየሰሩ በታሪክ
ወጪ ተከናወ፡/ በአከራ ታሪክ ሲመልት ስር መቀበር፡/ የቆጠት አትዮጵያውያን
ታሪቶች በተለይ የተሰጠ ዕድር በታ እንች፡/ ለማንም ተጠበኩለ የሚታደል
አይደለም፡፡ በኢትዮጵያ የፖስታኩ መልከት-ምድር ወሰት ዕድሜ ለደለው ካር
፡/ ካር እየለየ፡ ማንነት እየተያ መተራቸኝ መታዘዘቢ ይቻላል:://////////